

Suunnitelma Aarno Laurilan perintövarojen käytöstä varhaiskasvatuspalveluissa 2025-2026

Sivistysvaliokunta 14.01.2025 § 7

Valmistelu ja lisätiedot Varhaiskasvatuspäälikkö Johanna Lepistö
johanna.lepisto(at)orimattila.fi

Aarno Laurilan perintövaroja (2338) on yhteensä 297 545 euroa. Valtuusto on kokouksessaan 17.06.2024 § 65 myöntänyt Aarno Laurilan perintövaroja käytettäväksi enintään 100 000 euroa avoimen varhaiskasvatus Kimpan toimintaan vuosina 2024-2025.

Perintövaroja esitetään kohdennettavaksi 197 545 euroa varhaiskasvatuspalveluiden kotahankkeelle ja luontoryhmän kehittämis- ja toimintakuluihin ajalla 1.1.2025-31.12.2026.

Noin 30-neliöinen kotarakennus sijoittuu Lintulan päiväkodin tontille. Kodassa on kamina, valaistus ja infrapunalämmittimet. Kodan yhteyteen varataan biokäymälät ja lämmin vaja retkivarusteiden sekä tila halkojen säilytystä varten. Ruoka haetaan kodalle päiväkodilta.

Kota on 1.8.2025 toimintansa aloittavan luontoryhmän tukikohta. Ryhmässä on enimmillään 21 rakenteellista paikkaa. Lasten ikä asettuu 4-6-vuoden välille ja ryhmässä voidaan järjestää myös esiopetusta, jos esiopetusikäisten lasten määrä on vähintään 7. Iän lisäksi kiinnitetään huomiota lapsen yksilöllisiin valmiuksiin. Kodassa voidaan toteuttaa lapsiryhmän ohjattua toimintaa, ruokailla, levätä ja nukkua päiväunet. Ryhmä ulkoilee runsaasti hyödyntäen kodan läheisyyttä ja muuta kävellen saavutettavaa lähimetsää. Aktiivisen ulko- ja kotatoiminnan ajaksi arvioidaan n. klo 9-15 päivittäin. Poikkeuksellisten sääolosuhteiden vallitessa ryhmä toimii Lintulan päiväkodin liikuntasalissa.

Tutkimustieto ja kokemukset ovat osoittaneet, että ulkoilu, luontokokemukset ja liikunta tukevat lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia, kasvua ja oppimista. Toimintaa esitellään ja siitä tiedotetaan tarkemmin huoltajille hankkeen käsittelyn edetessä. Ryhmän toimintavaroihin varataan mahdollisuus retkeillä säännöllisesti muissa lähialueiden luontokohteissa, kuten esimerkiksi Lapakiston, Karkkulan tai Kairessuo-Mieliäissuon kohteissa.

Henkilöstökuluja voidaan kattaa perintövaroista vuosina 2025 ja 2026, jos luontoryhmän tuottamat paikat eivät samaan aikaan mahdollista lisäryhmien purkua tai ryhmäkoon pienentämistä muissa toimipaikoissa ja budjetoidun henkilöstöresurssin siirtämistä luontoryhmän toimintaan.

Hankesuunnitelma on liitteenä.

Esittelijä Vs. sivistysjohtaja Esa Kähkönen

Päätösehdotus

Sivistysvaliokunta päättää esittää kaupunginhallitukselle, että se myöntää Aarno Laurilan perintövaroja käytettäväksi edellä mainittuun varhaiskasvatuspalveluiden hankkeeseen yhteensä enintään 197 545 euroa talousvuosina 2025 ja 2026. Pykälä tarkistetaan kokouksessa.

Päätös Sivistysvaliokunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että se myöntää Aarno Laurilan perintövaroja käytettäväksi edellä mainittuun varhaiskasvatuspalveluiden hankkeeseen yhteensä enintään 197 545 euroa talousvuosina 2025 ja 2026. Pykälä tarkistettiin kokouksessa.

Jakelu Kaupunginhallitus
Varhaiskasvatuspäällikkö

Kaupunginhallitus 27.01.2025 § 27

Esittelijä Kaupunginjohtaja Kalle Larsson

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että se myöntää Aarno Laurilan perintövaroja käytettäväksi edellä mainittuun varhaiskasvatuspalveluiden hankkeeseen yhteensä enintään 197 545 euroa talousvuosina 2025 ja 2026.

Päätös Kaupunginjohtaja teki muutetun päätösesityksen asian palauttamisesta uuteen valmisteluun sivistysvaliokunnalle. Valmistelussa tulee selvittää kustannukset (etenkin henkilöstökustannukset), hyvinvoinnin näkökannat, positiiviset imago vaikutukset, riskit ja sijainti.

Toimivalta Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti muutetun päätösesityksen mukaisesti.
Hallintosääntö 6. luku 1§

Jakelu vs. sivistysjohtaja
varhaiskasvatuspäällikkö
sivistysvaliokunta

Valmistelu ja lisätiedot varhaiskasvatuspäällikkö Johanna Lepistö
johanna.lepisto(at)orimattila.fi

Suunnitelman valmistelua Aarno Laurilan perintövarojen käytöstä varhaiskasvatuspalveluissa on jatkettu asian palauduttua uudelleen valmisteltavaksi. Jatkovalmistelussa on keskitytty hankkeen arvioitujen kulujen, erityisesti henkilöstökulujen erittelemiseen, kodan sijaintiin ja riskien muodostumiseen palveluverkko ja palvelutarve huomioiden. Lisäksi esitystä täydennetään tuomalla vahvemmin esiin myönteisiä vaikutuksia lasten hyvinvointiin. Kaupunkimielikuvaan mitä todennäköisimmin kohdistuvaa myönteistä kiinnostusta avataan. Hanketta arvioidaan myös yritysvaikutusten kautta. Päivitetty hankesuunnitelma ja Lintulan päiväkotitontin ilmakeku on liitteenä.

Hankkeen hankinnat ja kulut

Hankkeesta katettaisiin kotarakennuksen perustamistyöt, kodan hankinta ja tarvittavat lisävarustelut, tarvikkeisto, retkeilykustannukset pilotointiaikana ja henkilöstön täydennyskoulutuskustannuksia sekä sijaiskustannuksia koulutuksiin osallistumiseksi. Lintulan päiväkodin sisätiloihin tarvitaan myös muutostöitä ja hankintoja luontoryhmän toimintaa varten. Hankintoja voidaan tehdä ja kuluja muodostua jo vuoden 2025 aikana siten, että toiminta kodassa voidaan aloittaa 1.8.2026. Kulut ovat arvioita ja voivat tarkentua käyttökohteittain hankkeen edetessä.

Varhaiskasvatuksen henkilöstökustannukset riippuvat kunkin ajankohdan kunnallisessa palvelussa olevasta lapsimäärästä, valtioneuvoston asetuksen mukaisesta varhaiskasvatuksen mitoituksesta ja laista lapsen tuen tarpeeseen vastaamisesta.

Luontoryhmän lopullinen henkilöstörakenne riippuu elokuussa 2026 aloittavan ryhmän koosta, mahdollisista tuen tarpeista sekä retkeilyturvallisuuteen varautumisesta. Perintövaroista esitetyt henkilöstökustannukset kattavat osan yhden lapsiryhmätiimin vuosittaisista palkkakustannuksista silloin, jos käyttösuunnitelmaan budjetoitua henkilöstöä ei vapaudu täysimääräisesti muualta, esimerkiksi lapsimäärän vähetessä, luontoryhmän tarpeisiin. Luontoryhmän henkilöstö voi näin ollen muodostua osin jo olemassa olevasta käyttösuunnitelmaan budjetoidusta henkilöstöstä ja osin perintövaroin rahoitettavista henkilöstökuluista.

Varhaiskasvatuksen opettajan vuosipalkka ilman sivukuluja on noin 45 000 euroa, varhaiskasvatuksen sosionomin noin 43 000 euroa ja varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tai -ohjaajan noin 35 000 euroa. Sivukulut kasvattavat henkilöstömenoja noin 23%.

14-paikkaisen luontoryhmän mitoitukseen tarvitaan yksi opettaja ja yksi lastenhoitaja. Tällöin vuosittainen palkkakustannus, arvioituna nykypalkkatasolla sivukuluineen on yhteensä noin 98 000 euroa. Lasten tuen tarpeeseen tai lapsiryhmän retkeilyturvallisuuden takaamiseksi voidaan tarvita myös lastenohjaaja. Tässä tapauksessa palkkakustannukset kasvaisivat ja olisivat nykypalkkatasolla sivukuluineen yhteensä noin 141 000 euroa.

21-paikkaisen luontoryhmän mitoitukseen tarvitaan yksi opettaja, yksi sosionomi ja yksi lastenhoitaja. Vuosittainen lapsiryhmätiimin palkkakustannus, arvioituna nykypalkkatasolla sivukuluineen on noin 151 000 euroa. Lasten tuen tarpeeseen perustuen tai lapsiryhmän retkeilyturvallisuuden takaamiseksi voidaan tarvita myös lastenohjaaja. Tässä tapauksessa palkkakustannukset nykypalkkatasolla ja ilman sivukuluja olisivat noin 194 000 euroa.

Hankkeen aikataulu

Toiminnan pääasiallinen pilotointi, mahdolliset täydennyshankinnat ja pilotointivaiheen toimintakulut toteutuisivat syksystä kevääseen kestäväenä toimintakautena 1.8.2026-31.7.2027 siten, että kustannuksia voi hankkeelta muodostua enintään 31.12.2027 saakka.

Hankkeen sijainti ja riskit palveluverkossa

Varhaiskasvatuksen käytössä olevien tilojen paikkakapasiteetin kuormitus on tehdyn selvityksen mukaan korkea vuoteen 2030 saakka, ellei esiopetukselle onnistuta saamaan nykyistä enemmän tarkoituksenmukaista lisätilaa kouluilta. Lisätilan tulee johtamisen, henkilöstökustannusten ja toimintavarmuuden vuoksi olla sijainnissa, josta voidaan tukeutua läheiseen jo olemassa olevaan esiopetustoimintaan tai päiväkotiin. Samaan aikaan kouluverkkomuutokset kasvattavat koulujen käyttöasteita eikä varhaiskasvatuksen tilatarpeeseen voida välttämättä vastata.

Keskustan alueella on tarve varhaiskasvatuspaikoille. Nykyisessä palveluverkossa Lintulan päiväkodin yhteydessä toteutuvat parhaiten tontilla jo olevat lähtökohdat, valmiudet ja metsäinen ympäristö. Kodan sijoittuminen tontilla on kuvattu liitteessä. Lintulan päiväkodin ympärivuorokautinen aukiolo suojelee rakennusta myös väärinkäytöltä ja ilkivallalta. Luontoryhmä on myös keskeisen sijaintinsa vuoksi kiinnostuneiden perheiden saavutettavissa.

Kodan tulee sijoittua aukioloaikojen, henkilöstösuunnitelun, johtamisen ja turvallisuusvarautumisen vuoksi päiväkodin välittömään läheisyyteen. Kotaa käyttävä ryhmä tarvitsee myös tukikohdan ja joitain sisätiloja päiväkodilta. Myös ateriat ja tiskit on voitava kuljettaa sujuvasti edestakaisin päivittäin. Valtuuston 6.5. 2024 osana talouden tasapainottamispakettia hyväksymässä palveluverkossa (ns. road map 2024-2029) päiväkoteja on

keskustan alueella Myllylässä ja Jokivarressa. Myllylän päiväkodin tai Jokivarren koulun ympäristössä ei ole tonttiin sijoittuvaa ja välittömästi luontoympäristöön tukeutuvaa sijoittamispaikkaa kotarakennukselle. Palveluverkon toteutumisen ollessa kesken ei Myllylän ja Jokivarren tonttien kaavoituksesta voida vielä varmistua. Hankkeen kohdentuminen Lintulaan on tämän hetkisessä palveluverkkotilanteessa toiminnan pilotoimisen kannalta paras vaihtoehto. Kodan siirtokustannuksiin on varauduttava hankkeen päätyttyä. Tilapalveluiden arvion mukaan siirtokustannus on noin 12 000 euroa.

Riskinä voidaan pitää sitä, että huoltajilla ei ole riittävää kiinnostusta kokoaikaisemmin ulkona toimivaa luontoryhmää kohtaan. Tällöin hankkeella ei lisätä esiopetus- tai varhaiskasvatuspaikkojen määrää. Kotarakennusta ja tarvikkeistoa voidaan kuitenkin joka tapauksessa hyödyntää luontopainotteisessa lapsiryhmätoiminnassa esimerkiksi siten, että ryhmät vuorottelevat metsä- ja kotapäivien pitämisessä. Ratkaisu lisää tässä vaihtoehdossa vielä laajemman lapsijoukon luontokasvatuksen toteutumismahdollisuuksia, lasten säännöllistä luontoliikuntaa ja hyvinvointivaikutuksia.

Hankkeen vaikutukset kaupunkimielikuvaan

Lintulan päiväkodin huoltajilta kysyttiin marraskuussa 2024 heidän kiinnostustaan luontoryhmään. 19 vastanneesta huoltajasta 15 kertoi hakevansa lastaan luontoryhmään hyvin tai erittäin todennäköisesti. Kolme vastaajaa ei osannut sanoa ja yksi vastaaja piti ajatusta epätodennäköisenä. Lintulan päiväkodin johtaja on sitoutunut luontoryhmätoiminnan käynnistämiseen ja henkilöstössä on kiinnostusta toimintamuotoon.

Seudullisesti vastaavaa toimintaa on Hollolassa ja Mäntsälässä. Lahden välittömässä läheisyydessä sijaitseva Orimattila erottuisi myönteisesti tarjoamalla varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen luontoryhmätoimintaa. Yle Lahti on ilmaissut kiinnostuksensa hankkeeseen ja siitä uutisoimiseen toiminnan käynnistyessä.

Varhaiskasvatuksessa kehittämismyönteisyys ja innovatiiviset ratkaisut luovat ammatillista kiinnostuneisuutta ja myös näkyvyyttä sekä työnantajamielikuvaa. Orimattilan varhaiskasvatuspalvelut on varannut lokakuulle 2025 näytteilleasettajapaikan Espoon valtakunnallisilta varhaiskasvatusmessuilta. Mahdollisuus esitellä Orimattilaa myönteisessä valossa myös luontoryhmätoiminnan kannalta on rekrytointien kanalta ehdottoman positiivista.

Kokemuksia vastaavasta toiminnasta kysyttiin Hämeenlinnan kaupungin ja Mäntsälän kunnan varhaiskasvatuksesta. Hämeenlinnassa varhaiskasvatuksen metsäryhmätoimintaa on toteutettu jo 20 vuoden ajan. Tällä hetkellä metsäesiopetusryhmiä tai 5-6- vuotiaiden lasten ryhmiä on 8. Lisäksi toimii 4-5-vuotiaiden luontopainotteisia seikkailuryhmiä. Metsäesiopetuksesta ollaan kiinnostuneita vaikka hakeneiden määrä vaihtelee hieman vuosittain.

Hämeenlinnan kokemusten mukaan luonnossa toimiminen tukee erityisesti lasten itsesääätelytaitoja ja tunnetaitoja.

Mäntsälässä toimii yksi luontoesiopetuksen ryhmä ja yksi luontopainotteinen esiopetusryhmä. Molemmilla on käytössään kota. Luontoesiopetuksen ryhmässä toimitaan pääsääntöisesti luontoympäristössä kun taas luontopainotteisessa ryhmässä toimintaa on sekä sisätiloissa että metsässä tasapuolisemmin. Mäntsälässä luontoryhmä on huoltajille tärkeä ja he yleensä hakevat perheen kaikki lapset luontoryhmään esiopetusvuonna. Mäntsälässä luontoesiopetuksen hyötyinä koetaan tutkimalla oppiminen, raitis ilma ja monipuolinen liikkuminen.

Hankkeen hyvinvointivaikutukset

Lasten luontokokemusten ja luonnossa liikkumisen hyvinvointia edistävästä vaikutuksesta on runsaasti tutkimustuloksia ja kirjallisuutta. Luonnon, ulkoilun ja liikunnan hyvinvointivaikutukset ryhmässä työskenteleviin aikuisiin, lapsiin ja välillisesti heidän perheisiinsä ovat kiistattomia.

Mari Parikka-Nihti ja Terhi Ek ovat 2024 julkaisseet teoksen Onni olla ulkona, luonto- ja kestävyyskasvatus varhaislapsuudessa. Mari Parikka-Nihti, KM, on aloittanut vuonna 2005 Suomen ensimmäisen varhaiskasvatuksen niin sanotun metsäryhmän ja edistänyt sekä koulujen että päiväkotien ulkona toimimista ja oppimista. Tällä hetkellä hän työskentelee Suomen Ladulla lasten ulkoilun erityisasiantuntijana. Terhi Ek, KT, YTM, on pitkään varhaiskasvatuksen parissa työskennellyt varhaiskasvatuksen opettaja, joka toimii nykyisin yliopiston opettajana kasvatustieteiden parissa. Terhi Ek havaitsi tutkimuksessaan, että metsäympäristössä lapset leikkivät suuremmissa ja monimuotoisemmissa ryhmissä kuin pihalla tai sisällä. Leikeissä havaittiin runsaasti lasten välistä neuvottelua ja vähän selvitettäviä riitatilanteita. Lasten empatiataidot kehittyivät ja luonnon kunnioittamista opittiin.

Outi Rantalan ja Riikka Puhakan tutkimusartikkeli luonnon hyvinvointivaikutuksista on julkaistu online-versiona Children's Geographies -lehdessä. [Engaging with nature: nature affords well-being for families and young people in Finland: Children's Geographies: Vol 18 , No 4 - Get Access](#) Tutkimuksen yhteenvetona voidaan todeta, että mitä enemmän lapset, nuoret ja perheet viettävät aikaa luonnossa, sitä paremmin he havaitsevat luonnon hyvinvointia edistäviä mahdollisuuksia. Luonnossa vietetty aika lapsena vaikuttaa siihen, miten nämä hyvinvointimahdollisuudet havaitaan myöhemmin nuoruudessa ja aikuisuudessa.

Dosentti, FT, Riikka Puhakka on lisäksi raportoinut päiväkotien metsämaan ja viherpihojen mahdollistaman mikrobialtistuksen tuottamista suotuisista vaikutuksista lapsen immuunipuolustukseen.

Yritysvaikutusten arviointi

Myönteinen vaikutus	positiivinen 3	neutraali 2	negatiivinen 1	Kielteinen vaikutus
Edistää yritystoiminnan edellytyksiä ja liiketoimintamahdollisuuksia Orimattilassa		x		Kaventaa yritystoiminnan edellytyksiä ja liiketoimintamahdollisuuksia Orimattilassa
Lisää Orimattilan vetovoimatekijöitä	x			Vähentää Orimattilan vetovoimatekijöitä
Vaikuttaa positiivisesti työllisyyteen ja aluetalouteen		x		Ei työllisyys- tai aluetalousvaikutuksia
Vaikuttaa positiivisesti yritysilmapiiriin		x		Vaikuttaa negatiivisesti yritysilmapiiriin

Esittelijä Vs. sivistysjohtaja Esa Kähkönen

Päätösehdotus

Sivistysvaliokunta päättää esittää kaupunginhallitukselle, että se myöntää Aarno Laurilan perintövaroja käytettäväksi edellä mainittuun varhaiskasvatuspalveluiden hankkeeseen yhteensä enintään 197 545 euroa talousvuosina 2025-2027.

Päätös

Toimivalta

Jakelu